

Oslo, 15. september 2022

Redd Barnas innspill - Lovutvalg om negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold

Redd Barna viser til «Invitasjon til å gi innspill - Lovutvalg om negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap, kjønnslemlestelse og psykisk vold» datert 28. juni.2022, og takker for muligheten til å gi innspill.

Redd Barna arbeider nasjonalt og internasjonalt for at barn skal få oppfylt sine menneskerettigheter slik de er nedfelt i FNs konvensjon om barns rettigheter (barnekonvensjonen). Redd Barnas Norgesprogram arbeider for styrking av barns rettigheter og overvåker og bekjemper brudd på barnerettighetene i Norge, med særlig fokus på barn i sårbare situasjoner.

Redd Barna vil gjerne gi Lovutvalget følgende innspill:

Barn og unges medvirkning

Redd Barna jobber for styrking av barns rettigheter i nasjonalt lovverk og beslutningsprosesser, og legger særlig vekt på å få frem barnets perspektiv og sikre barns rett til å bli hørt i saker som angår dem i tråd med barnekonvensjonen artikkel 12, slik at deres situasjon belyses og deres erfaringer og meninger tas på alvor. Barns menneskerettigheter, slik de er uttrykt i barnekonvensjonen, skal prege og gjennomsyre alle beslutninger og all offentlig virksomhet som berører barn og unge. Det er viktig at barn får medvirke i utvalgets arbeid. Vi anbefaler at utvalget legger til rette for medvirkning fra barn og unge.

Retten til å uttrykke sine meninger og bli hørt er både en rett for enkeltbarn i saker som berører den enkelte, og en rett for grupper av barn i saker som berører flere. Den gjelder på alle arenaer og alle nivåer i samfunnet, inkludert i nasjonale utredninger og lovarbeid. Redd Barna vil i denne forbindelse minne utvalget om betydningen av å legge til rette for medvirkning fra barn og unge i arbeidet sitt, eksempelvis gjennom de demokratiske barne- og ungdomsorganisasjonene, medvirkningsorgan for barn og unge, ungdom tilknyttet fritidsklubber og ungdomshus, og andre grupper som kan være særlig berørt av tematikken. I arbeidet med medvirkning fra barn og unge oppfordrer vi utvalget til å se hen til FNs ni prinsipper for god og meningsfull medvirkning, som er nærmere beskrevet i FNs barnekomités generelle kommentar nr. 12 om barnets rett til å bli hørt. Barn og unge bør både gis mulighet til å dele sine erfaringer, refleksjoner og perspektiver, og å komme med anbefalinger og forslag.

Om vold mot barn og unge

Redd Barna mener det er viktig at utvalget skal se på styrking av rettsvernet for barn og unge som er ufrivillig etterlatt i utlandet. Dette er komplekse saker, men der tilgangen til et godt rettsvern er svært viktig for barnet som er etterlatt i utlandet. Redd Barna støtter forslaget om at utvalget skal vurdere hvorvidt tvangsekteskap og æresrelatert vold på tvers av landegrensener under gitte omstendigheter skal kunne anses som organisert kriminalitet og/eller menneskehandel.

Redd Barna mener det er viktig at æresrelatert vold og negativ sosial kontroll ikke blir for adskilt fra andre typer vold som rammer barn og unge. Det er et mål i regjeringens handlingsplan mot vold i nære relasjoner at voldsutsatte skal få helhetlige og likeverdige tjenester. Det vil si at alle skal få lik tilgang på hjelp og beskyttelse om de blir utsatt for vold, uansett sosial bakgrunn. Barn, unge og voksne som er utsatt for vold, æresrelatert vold, eller ulike typer for negativ sosial kontroll vil ofte trenge hjelp fra forskjellige instanser. Da må de ulike tjenestetilbudene koordineres bedre, samtidig som det tilføres kompetanse om ulike typer vold og hvordan det kan ramme både gutter, jenter og i ulike deler av befolkningen. Redd Barna mener det er nødvendig med økt kunnskap om vold og seksuelle overgrep mot barn både ut mot hjelpeapparatet, barn og befolkningen generelt.

Forebyggende arbeid og kunnskap rettet mot barn og unge

Alle barn og unge har rett til beskyttelse mot negativ sosial kontroll, æresrelatert vold, tvangsekteskap og kjønnslemlestelse. For å ivareta denne retten er det viktig at det forebyggende arbeidet styrkes. Vi vet at negativ sosial kontroll og ulike typer fysisk og psykisk vold kan begynne tidlig i et barns liv og det er derfor viktig å styrke det forebyggende arbeidet. Samtidig må barn og unge få kunnskap om negativ sosial kontroll og ulike typer fysisk og psykisk vold, inkludert æresrelatert vold, kjønnslemlestelse og tvangsekteskap. Barn og unge må vite hvilke rettigheter de har og hvor de kan få hjelp og hvordan de kommer i kontakt med tjenestene. Redd Barna mener skolen må gi barn kunnskap om sin rett til å være trygge og beskyttet mot vold og overgrep. De må lære hva vold og overgrep er, at det aldri er barns skyld, og hva de kan gjøre om de trenger hjelp. Voksne i skolen må ha kunnskap om vold og overgrep, vite hvordan de skal snakke med barn om dette, vite hva de skal se etter, og hva de skal gjøre om de er bekymret eller barn forteller.

En omfangsundersøkelse blant ungdom i Norge fra 2019¹ fant at de ungdommene som rapporterer høy grad av ufrihet i sine valg og høy grad av kontrollerende foreldreatferd, også er mer utsatt for mindre alvorlig og alvorlig fysisk vold.

Det er derfor nødvendig med kunnskap om hvordan æresrelatert vold henger sammen med og skiller seg fra annen vold i nære relasjoner.

¹ [Hafstad, G. S., & Augusti, E. M.](#) (Red.) (2019). *Ungdoms erfaringer med vold og overgrep i oppveksten: En nasjonal undersøkelse av ungdom i alderen 12 til 16 år.* (Rapport 4/2019).

Vi håper utvalget tar kontakt med Redd Barna i sitt arbeid der det kan være relevant med våre innspill.

Med vennlig hilsen

Redd Barna

Thale Skybak

Seksjonsleder Kunnskap og nasjonal politikk

Ane Lindholt

Spesialrådgiver beskyttelse vold og overgrep

Signaturene er elektronisk godkjent.